

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
CENTRUL DE RESURSE UMANE ÎN SĂNĂTATE PUBLICĂ**

**CURRICULUM DE PREGĂTIRE
ÎN SPECIALITATEA**

MEDICINĂ FIZICĂ ȘI DE REABILITARE

**Toate drepturile privind publicarea și difuzarea acestei lucrări aparțin
Ministerului Sănătății**

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

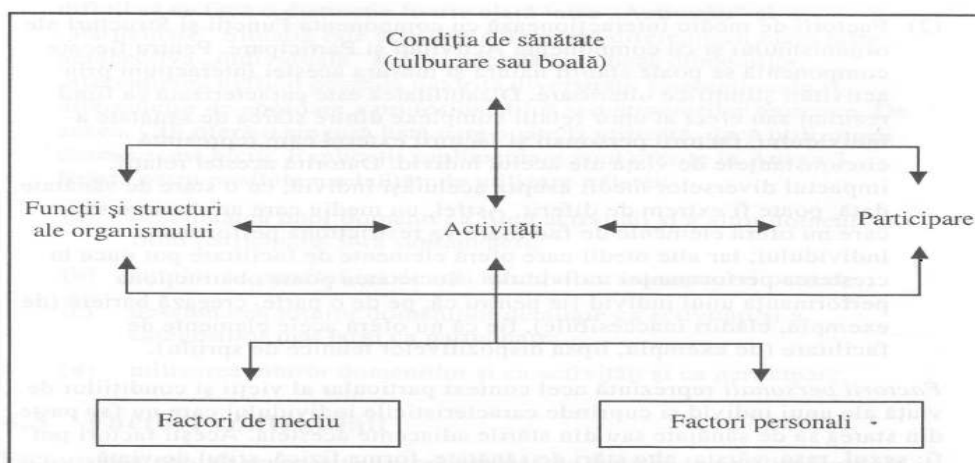
2017

CURRICULUM DE PREGĂTIRE ÎN SPECIALITATEA MEDICINĂ FIZICĂ ȘI DE REABILITARE

Definiția specialității:

Medicina Fizică și de Rehabilitare (MFR) este o specialitate medicală clinică ce se ocupă cu prevenția, diagnosticul, tratamentul și managementul reabilitării persoanelor de toate vârstele care prezintă condiții de sănătate dizabilante și comorbiditățile acestora, adresându-se în special afectărilor (impairment) și limitărilor de activitate ale acestora cu scopul de a facilita funcționarea fizică și cognitivă (incluzând comportamentul), participarea (incluzând calitatea vieții) cât și modificarea factorilor personali și de mediu.

Medicina Fizică și de Rehabilitare este considerată specialitatea medicală a funcționării, prin urmare, Clasificarea Internațională a Funcționării (CIF-OMS) constituie referința principală ca instrument și ca taxonomie. Interacțiunile dintre componentele CIF conform Clasificării Internaționale a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (CIF) -OMS 2001, sunt prezentate în schema subiacentă.

Cu toate că partea de “Medicină Fizică” a specialității se menține, cele două părți care mai înainte se considerau a fi separate, “Medicină Fizică” și “Medicină de Rehabilitare” evoluează într-un model integrat ce este inspirat de către Clasificarea Internațională a Funcționării (CIF), motiv pentru care, în limbajul curent, se va utiliza denumirea prescurtată de **Reabilitare Medicală**.

Dizabilitatea este un termen generic ce cuprinde afectări, limitări de activitate și restricții de participare:

- **Afectarea (Impairment)** reprezintă o problemă a funcției și/sau structurii corpului;
- **Limitarea de activitate** reprezintă o dificultate pe care individul o are în efectuarea unei

acțiuni sau sarcini;

- **Restricția de participare** reprezintă o problemă resimțită de către individ în timpul implicării acestuia în situații de viață.

Astfel, dizabilitatea este un fenomen complex reflectând interacțiunea dintre caracteristicile corpului unei persoane și cele ale societății în care el sau ea trăiește. Depășirea dificultăților întâlnite de către persoanele cu dizabilitate, necesită intervenții pentru a îndepărta barierele sociale și de mediu.

Definiția dizabilității în CIF-OMS face o distincție clară dintre problemele care rezultă în principal din condiția de sănătate (capacitate) și problemele ce apar la interacțiunea dintre capacitate și factorii de mediu și personali (performanța).

În conformitate cu Raportul Mondial privind Dizabilitatea, reabilitarea reprezintă “un set de măsuri ce asistă indivizii care au sau ar putea dezvolta o dizabilitate, să obțină și să mențină o funcționare optimă în cadrul interacțiunii cu mediul lor înconjurător” (Organizația Mondială a Sănătății, 2011).

Specialitatea de Medicină Fizică și de Reabilitare caută să optimizeze funcționarea sub toate aspectele încercând să elimine sau să amelioreze consecințele dizabilității. **Funcționarea** reprezintă conceptul central al CIF-OMS și cuprinde totalitatea funcțiilor și structurilor corpului uman și totodată toate acțiunile umane de la simple la complexe.

Balneoterapia utilizează Factorii Naturali Terapeutici existenți într-o stațiune Balneară în scop terapeutic în cadrul Curei Balneare, și este parte componentă a specialității de Medicină Fizică și de Reabilitare.

Asistența de Reabilitare Medicală reprezintă un tip particular de asistență medicală/strategie de sănătate alături de cea profilactică, curativă și paliativă.

Medicul specialist de MFR își desfășoară activitatea în diferite unități medicale incluzând secții de acuți și cronici din spitale, ambulatorii și cabinete de specialitatea MFR. Acesta folosește instrumente specifice de diagnostic și evaluare, recomandă și efectuează tratamente farmacologice și non-farmacologice, și intervenții educaționale și profesionale și coordonează activitatea echipei multi-profesionale.

Echipa multi-profesională de Reabilitare Medicală este formată din: medicul specialist de MFR, asistent medical, fizioterapeut și asimilați, psiholog, logoped, terapeut ocupațional, asistent social, bioinginer, precum și alți profesioniști abilitați să desfășoare activități de îngrijire în domeniul de reabilitare medicală.

Servicii de Reabilitare Medicală – sunt efectuate de medicul specialist de MFR și includ: consultație, evaluare funcțională specifică, consultații de control, manevre, investigații și intervenții și recomandarea și/sau aplicarea de proceduri specifice de Reabilitare Medicală.

Proceduri specifice de Reabilitare Medicală: fizioterapie, kinetoterapie, balneoterapie, biofeedback, tracțiuni, masaj, precum și alte proceduri necesare *Reabilitării Medicale*. Acestea se aplică numai la indicația sau de către medicul specialist de MFR.

Serie de proceduri specifice de Reabilitare Medicală – aplicarea de proceduri specifice de Reabilitare Medicală ca tip, parametrii, ritmicitate, număr de zile de aplicare.

Baza de Reabilitare Medicală – spațiu destinat aplicării procedurilor specifice de Reabilitare Medicală, amenajat și dotat în acest scop, conform reglementărilor în vigoare, coordonat de către medicul specialist de MFR.

Factori Naturali Terapeutici - ansamblul elementelor naturale fizico-chimice sanogene și terapeutice. Sunt considerați factori naturali terapeutici: apele minerale terapeutice, lacurile și nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice ale climatului, inclusiv microclimatul de saline și peșteri, avizate de Ministerul Sănătății conform Legislației în vigoare. Aceștia sunt folosiți în balneoterapie, și împreună cu celelalte proceduri specifice de Reabilitare Medicală alcătuiesc Cura Balneară aplicată numai în Stațiuni Balneare.

Stațiune Balneară (SB) – localitate sau areal cu Factori Naturali Terapeutici și bază de Reabilitare Medicală, avizate de Ministerul Sănătății în condițiile legii.

Referințe

1. World Health Organization Geneva, International Clasification of Functioning, Disability and Health- tradus în limba română
2. Cartea Alba a Specialității de Medicină Fizică și de Reabilitare în Europa. Traducerea în limba română a White Book in Physical and Rehabilitation Medicine in EUROPE. Europa Medicophyica, vol42, No. 4, 2006.
3. World Report on Disability- tradus în limba română, WHO 2011
4. Meyer T, Gutenbrunner C, Bickenbach J, Ciesa A, Melvin J, Stucki G. Towards a conceptual description of rehabilitation as a health strategy. J Rehabil Med 2011 Sep;43(9):765-9. (PMID: 21826389)
5. Stucki G, Zampolini M, Juocevicius A, Negrini S, Christodoulou N. Practice, science and governance in interaction: European effort for the system-wide implementation of the ICF in Physical and Rehabilitation Medicine, envisioning its implementation in rehabilitation and health care at large. Eur J Phys Rehabil Med 2016. (Accepted for publication[ABW1])
6. Gutenbrunner C, Meyer T, Melvin J, Stucki G. Towards a conceptual description of Physical and Rehabilitation Medicine. J Rehabil Med 2011 Sep;43(9):760-4. (PMID: 21874211)

1. ORGANIZAREA PROGRAMULUI

1.1. Durata programului

NUMARUL TOTAL DE ANI	4
NUMARUL TOTAL DE MODULE	12
MODULUL 1	Medicina Fizica si de Reabilitare
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	26 ½ luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 2	Medicina Fizica si de Reabilitare Pediatria
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	3 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 3	Ecodiagnostic neuro-musculo- scheletal
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 4	Electromiografie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 5	Neurologie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	5 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 6	Cardiologie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 7	Reumatologie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 8	Ortopedie-Traumatologie

NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 luni
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 9	Pneumologie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	1 luna
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 10	Geriatricie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	1 luna
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 11	Neurochirurgie
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	1 luna
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
MODULUL 12	Bioetica
NUMARUL DE SAPTAMANI/ LUNI/MODUL	2 saptamani
ORE DE CURS/LUNA/SAPTAMANA	5 ore/saptamana
Total ore pregătire teoretică	900
Total ore pregătire practică	3920

Structura programului

Modulul 1, anul I, III, IV: Medicina Fizică și de Reabilitare

Nr. ore curs. 520

Nr. ore practică. 2500

I. Tematică.

Curriculum de studii și cunoștințe teoretice pentru adulți și copii.

Adaptat după UEMS-PRM - www.euro-prm.org

Precizare: Modulul 1 de Medicină Fizică și de Reabilitare include o perioadă de pregătire de două săptămâni în anul III sau IV în Balneoterapie și se va desfășura într-o stațiune Balneară agreată de centrul universitar în care rezidentul se formează.

A. Subiecte de interes general în Reabilitarea Medicală (MFR)

A.1. Domeniul de competență în MFR

A.2. Reabilitarea medicală și OMS-CIF (Clasificarea Internațională a Funcționalității, Dizabilității și Sănătății-OMS), *Raportul Mondial OMS privind dizabilitatea, alte documente europene și internaționale.*

A.3. Evaluarea în MFR

A.4. Diagnosticul în MFR

A.5. Principalele intervenții pentru sănătate în MFR (1) (informarea, educația, tratamentele medicale, programe de MFR)

A.6. Principalele intervenții pentru sănătate în MFR (2) proceduri specifice de MFR – totalitatea agenților fizici cu efecte terapeutice.

A.7. Evaluarea rezultatelor în MFR

A.8. Evaluarea calității vieții QoL în MFR

A.9. MFR și Electrodiagnosticul

A.10. Stimularea Electrică Funcțională Neuromusculară (FES); Biofeedback

A.11. Kinetologia; Analiza mersului; Analiza mișcării; Posturografia, Podologia, etc

A.12. Orteze și proteze.

A.13. Scaune rulante și tehnologia de asistare.

A.14. Dispozitive augmentative pentru persoane cu dizabilități.

- A.15. Tehnologii avansate de asistare in MFR.
- A.16. Considerații privind ergonomia la domiciliu, locul de muncă și alte situații referitoare la persoanele cu dizabilități.
- A.17. MFR și sportul; MFR și sporturile la persoanele cu dizabilități
- A.18. Rolul Mediciniei Alternative/Complementare în MFR (medicina manuala, managementul durerii, etc.)
- A.19. Cercetarea în MFR.
- A.20. Considerente etice în MFR.
- A.21. Altele in Biostiinte in Reabilitare, Științele Reabilitării Biomedicale și Ingineria, Științele Funcționării Umane.
- A.22. Balneologia în MFR (Factori Naturali Terapeutici și Cura Balneară).

B. MFR în afecțiunile sistemului nervos

- B.1. MFR la persoanele cu stroke (Accident Vascular Cerebral)
- B.2. MFR la persoanele cu leziuni cerebrale dobândite
- B.3. MFR la persoanele cu alte afecțiuni cerebrale
- B.4. MFR la persoanele cu afecțiuni și traumatisme ale coloanei vertebrale (TVM)
- B.5. MFR la persoanele cu afecțiuni neurologice autoimune și inflamatorii (ex: scleroza multiplă)
- B.6. MFR la persoanele cu tulburări de mișcare, inclusiv cu spasticitate și afecțiuni neurodegenerative (ex: boala Parkinson)
- B.7. MFR la persoanele cu neuropatii, miopatii și leziuni de nerv periferic
- B.8. MFR la persoanele cu tulburări cognitive și comportamentale (inclusiv evaluarea neuropsihologica)
- B.9. MFR la persoanele cu tulburări de limbaj, vorbire și deglutiție
- B.10. MFR la copiii și adulții cu paralizie cerebrală
- B.11. MFR la copii și adulți cu deficite congenitale, inclusiv boli neuromusculare
- B.12. Altele

C. MFR în afecțiunile ortopedice și musculoscheletale

- C.1. MFR la persoanele cu afecțiuni musculoscheletale, inclusiv de țesuturi moi (ex: fibromialgia, sdr. de oboseala cronica, etc) și cu boli profesionale musculoscheletale
- C.2. MFR la persoanele cu afecțiuni ale coloanei vertebrale (inclusiv dorso-lombo-sacralgice)
- C.3. MFR la persoanele cu artroză, artrită cu microcristale și alte afecțiuni degenerative musculoscheletale
- C.4. MFR la persoanele cu afecțiuni inflamatorii și autoimune (ex: PR, LES, SA, SASN, etc.)
- C.5. MFR la persoanele cu osteoporoză
- C.6. MFR la persoanele cu leziuni ale mâinii
- C.7. MFR la persoanele cu leziuni posttraumatice ale trunchiului și membrilor (altele decât la C9) și cu fracturi
- C.8. MFR la persoanele cu intervenții chirurgicale ortopedice reconstructive
- C.9. MFR la persoanele fără un membru de cauză congenitală sau prin amputație
- C.10. MFR la persoanele cu sindromul dureros complex regional (CRPS)
- C.11. MFR la persoanele cu afecțiuni ale articulației temporo-mandibulare
- C.12. Altele

D. MFR în alte afecțiuni specifice generatoare de dizabilitate

- D.1. MFR la persoanele cu boli cardiace și vasculare
- D.2. MFR la persoanele cu boli respiratorii
- D.3. MFR la persoanele cu cancer
- D.4. MFR la persoanele cu durere cronică
- D.5. MFR la persoanele vârstnice (inclusiv pacienti imobilizati)
- D.6. MFR la copiii cu dizabilități (alții decât la pct. B11 și B12)
- D.7. MFR la persoanele cu instabilitate posturală și căderi recurente

- D.8. MFR la persoanele care necesită îngrijirea rănilor (promovarea viabilității tisulare, prevenția și tratamentul leziunilor de decubit)
- D.9. MFR la persoanele cu afecțiuni ale vezicii urinare și a intestinului
- D.10. MFR, dizabilitatea și sexualitatea
- D.11. MFR la persoanele cu transplant de organ
- D.12. Altele (ex. Reabilitarea în arsuri întinse, afecțiuni metabolice, psihiatrice, afecțiuni ale auzului și vâz)

E. Științele integrative și clinice de Reabilitare Medicală

- E.1. Cercetarea în domeniul Serviciilor de MFR
- E.2. Cercetarea în Intervențiile Comprehensive de MFR.
- E.3. Administrație și Management în MFR.
- E.4. Cercetarea clinică în domeniul bunei practici, incluzând ghidurile, organizarea, coordonarea și educația.
- E.5. Standarde și ghiduri pentru buna practică medicală (inclusiv Medicina Bazată pe Dovezi) în MFR.
- E.6. Managementul calității în MFR
- E.7. Educația științifică și formarea profesioniștilor în MFR
- E.8. Dezvoltarea și evaluarea echipei de MFR și a bunei practici multidisciplinare.
- E.9. Reabilitarea în comunitate.
- E.10. Rețele și protocoale în MFR.
- E.11. Altele.

II. Obiective educaționale- vezi pag. 14

III. Rezultate așteptate- vezi pag. 15

Modulul 2, anul III: Medicina Fizică și de Reabilitare Pediatrică

Nr. ore curs. 60

Nr. ore practică. 200

I. Tematică.

1. Evaluarea dezvoltării copilului: dezvoltarea psihomotorie, mobilitatea, dezvoltarea senzorială și cognitivă. Testarea și evaluarea stadiilor de dezvoltare.
2. Fiziopatologia în dezvoltarea sistemului locomotor. Interacțiuni între creștere și anomalii din structurile musculo-scheletice și ale articulațiilor.
3. Neuropediatrică, paralizie cerebrală (IMC), spina bifida și mielomeningocel. Amiotrofii spinale infantile. Consecințele neuro-ortopedice ale tulburărilor neurologice, prevenire, tratament și monitorizare.
4. Malformații congenitale ale sistemului musculo-scheletic (coloana vertebrală, membre, agenezie scheletică, aplazie și displazie congenitală, displazie de șold, picior strâmb, alte malformații ale piciorului).
5. Tulburări de creștere.
6. Inegalități ale membrelor inferioare.
7. Scolioze idiopatice, congenitale și secundare.
8. Traumatismele infantile: o apreciere generală a traumatismelor și recuperării la copii; amputații la copii.

II. Obiective educaționale- vezi pag. 14

III. Rezultate așteptate- vezi pag. 15

Modulul 3, anul III: Ecodiagnostic Neuro-Musculo-Scheletal

Nr. ore curs. 40

Nr. ore practică. 80

I. Tematică.

1. Generalități despre ecografie și sonde
2. Anatomia ecografică a aparatului locomotor
3. Indicații ale examinării ecografice în Medicina Fizică și de Reabilitare
4. Revărsate articulare, tenosinovite
5. Examinarea canalului carpian, tarsian
6. Examinarea ecografică a piciorului în încărcare
7. Examinarea ecografică a țesuturilor moi- mușchi, ligamente, tendoane, burse, aponevroze
8. Examinarea ecografică a umărului rupturile coafei rotatorilor
9. Examinarea ecografică a genunchiului leziuni ligamentare, meniscale, capsulare, sinoviale
10. Rupturile tendoanelor- achileean, rotulian, cvadricipital, bicipital
11. Hematoamele și revărsatele intra-articulare
12. Examinarea ecografică a tumorilor de țesut moale- localizare, masuratori, puncție ghidată ecografic, monitorizare.

II. Obiective educaționale- vezi pag. 14

III. Rezultate așteptate- vezi pag. 15

Modulul 4, anul III: Electromiografie

Nr. ore curs. 40

Nr. ore practică. 80

I. Tematică.

1. Introducere. Investigația electronică neuromusculară.
2. Principii de neuro-electro-fiziologie. Unitatea motorie. Neuronul. Joncțiunea neuromusculară. Fibra musculară. Arhitectura unității motorii. Tipurile de fibre nervoase.
3. Inervația radiculară, tronculară, miotomală
4. Leziuni de nervi periferici
5. Tehnici clasice de electrodiagnostic.
6. Aparatura de electromiografie
7. Electromiografia-semiologie. Activitate spontană, potențialul de uitate motorie, recrutarea, EMG de fibră unică.
8. Electro-mio-neurografia - principii generale
 - a) Studii de conducere nervoasă motorie
 - b) Studii de conducere nervoasă senzitivă-tehnică anti-dromică și orto-romică
 - c) Studiul reflexelor-unda F, unda A, reflexul H, reflexul de clipire.
 - d) Stimularea repetativă
9. Biofeed-back electromiografic
10. Metode cantitative în electromiografie- EMG kineziologică
 - a) Stimularea magneto-electrică
 - b) Patologia EMG
 - Leziuni focale ale nervilor. Polineuropatii. Neuronopatii.
 - Miopatii
 - Tulburări ale transmiterii neuro-musculare

- II. Obiective educaționale- vezi pag. 14
- III. Rezultate așteptate- vezi pag. 15

Modulul 5, anul II: Neurologie

Nr. ore curs. 100

Nr. ore practică. 400

I. Tematică.

1. Aspecte de fiziologie a nervilor periferici, sinapse și transmiterea sinaptică
2. Patologia pericarionului neuronal
3. Patologia fibrei nervoase periferice
4. Sindromul de neuron motor periferic
5. Bazele neurofiziologice ale sistemului nervos central
6. Sindroame medulare: vasculare, degenerative, compresive, secundare modificărilor degenerative vertebrale
7. Sindroamele de trunchi cerebral
8. Sindromul cerebelos
9. Sindroame diencefalice
10. Sindroame extrapiramidale
11. Sindromul piramidal
12. Sindroame corticale
13. Sindroame vegetative
14. Patologia substanței reticulare
15. Boli cerebrovasculare: particularități morfofuncționale, ale circulației cerebrale, ischemia cerebrală, insuficiența circulatorie cerebrală cronică, hemoragiile cerebrale, tromboembolismul cerebral
16. Hemiplegia și paraplegia
17. Scleroza multiplă (în plăci)
18. Boala Parkinson și sindroamele parkinsoniene
19. Epilepsia
20. Cefaleea și sindroamele migrenoase
21. Patologia neuro-musculară : distrofiile musculare progresive, polimiozite, sindromul miastenic, diskaliemii
22. Tipuri anatomo-clinice de nevralgii: nevralgia Arnold, nevralgia cervico-brahială, intercostală, lombară și sciatică, femurală, meralgia parestezică
23. Neuropatii ale nervilor cranieni: nervul trigemen și facial
24. Neuropatii periferice cu topografie diferită: paralizie de nerv circumflex, radial, median, cubital, sciatic, politeu intern și extern
25. Polineuropatii cu diferite etiologii: infecțioase, alergice, toxice, metabolice, vasculare, paraneoplazice, prin agenți fizici
26. Neuropatii senzitive
27. Tumori cerebrale și medulare
28. Sindroame neurologice posttraumatice, sechelare, craniocerebrale și vertebro-medulare

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente.

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să facă diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 6, anul II: Cardiologie

Nr. ore curs. 40

Nr. ore practică. 160

I. Tematică.

1. Aritmiile cardiace
2. Valvulopatiile
3. Cardiopatia ischemică cronică (nedureroasă/dureroasă)
4. Hipertensiunea arterială
5. Hipertensiunea pulmonară
6. Cordul pulmonar cronic
7. Insuficiența cardiacă
8. Arteriopatiile periferice
9. Ateroscleroza
10. Bolile venoase periferice și bolile limfatice ale membrelor
11. Patologia cardiovasculară a vârstnicului
12. Patologia cardiovasculară în bolile țesutului conjunctiv
13. Patologia cardiovasculară în bolile hematologice, endocrine, de nutriție, în tulburări electrolitice
14. Interrelații în patologia cardiovasculară și neurologică
15. Tratamentul chirurgical al afecțiunilor arteriale veno-limfatice
16. Explorări paraclinice în afecțiunile cardiovasculare
17. Recuperarea pacienților cardiovasculari
18. Terapia specifică conservatoare cardiovasculară

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente.

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să facă diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 7, anul I Reumatologie

Nr. ore curs. 40

Nr. ore practică. 160

I. Tematică.

1. Bolile reumatice (nomenclatură și clasificări, conținutul nosologic)
2. Țesutul conjunctiv (biochimie, structură și funcții, fiziopatologie)
3. Inflamația și imunologia bolilor reumatice
4. Farmacologie clinică: medicația antireumatică, AINS, corticoterapia, imunomodulatoare, hipouremice, terapia intraarticulară
5. Artritele reumatoide (diagnostic și tratament medicamentos)
6. Spondilartritele seronegative: SA, artrita psoriazică, boala Reiter, artritele enteropatice, artritele reactive (diagnostic și tratament medicamentos)
7. Tulburări inflamatorii ale țesutului conjunctiv: lupus eritematos sistemic, polimiozite și dermatomiozite, vasculite, poimialgia reumatică și artritele cu celule gigantice, scleroza sistemică, sindromul Sjogren
8. Alte forme de artrite: secundare infecțioase, tulburări ereditare, din bolile sanguine, etc.
9. Afecțiunile reumatice degenerative articulare și abarticulare- forme clinice și topografice (diagnostic și tratament medicamentos)

10. Bolile metabolice osteo-articulare: artropatia gustoasă, artropatii din ocronoza, hemocromatoza și boala Wilson, artropatie pirofosfatică, artropatii endocrine osteoporozele (diagnostic și tratament medicamentos)
 11. Boli reumatice ale copilului: RA, artrita cronică juvenilă.
- II. Obiective educaționale.
Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente.
- III. Rezultate așteptate:
- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
 - Va fi capabil să faca diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 8, anul II: Ortopedie-Traumatologie

Nr. ore curs. 20

Nr. ore practică. 80

I. Tematică.

1. Traumatismele umarului: luxații, rupturi musculotendinoase și capsulare, fracturi, semnificația funcțională a diverselor atitudini terapeutice ortopedico-chirurgicale
2. Complicațiile imediate și tardive în traumatismele umarului
3. Traumatismele cotului: luxații, fracturi tablou clinic, semnificația funcțională a diferitelor procedee ortopedico-chirurgicale, complicațiile imediate și tardive
4. Traumatisme la nivelul pumnului implicații terapeutice și funcționale ale tratamentului ortopedico-chirurgical
5. Traumatismele mâinii: entorse, luxații, fracturi, rupturi de tendoane, afectare vasculo nervoasă, semnificația funcțională a tratamentului ortopedico-chirurgical, complicații imediate și tardive
6. Traumatisme ale oaselor lungi la nivelul membrelor-atitudine terapeutic-chirurgicală în funcție de topografie, de gravitatea leziunilor și evoluția funcțională
7. Traumatismele bazinului: disjuncții, luxații, fracturi, semnificația terapiei conservatoare ortopedice și indicațiile chirurgicale
8. Traumatismele șoldului: luxații, fracturi, rupturi musculo-tendino-capsulare-aspecte clinice și semnificația funcțională a diverselor atitudini terapeutice
9. Osteonecroza aseptică de cap femural
10. Soldul operat protezat
11. Traumatismele de genunchi: luxații entorse, leziuni meniscale, fracturi- semnificația funcțională a programelor terapeutice ortopedico-chirurgicale
12. Genunchiul operat și protezat
13. Traumatismele de gleznă: entorse, luxații, rupturi de tendon achilean, fracturi-aspecte clinice, semnificația funcțională a programelor terapeutice ortopedico-chirurgicale
14. Intervenții ortopedice corective pentru deviații axiale de tipul: coax vara, coax valga, genu valga, genu var, genu recurvatum, tulburări de statică plantară și deviații ale degetelor
15. Scolioze
16. Cifoze
17. Hernia de disc lombară operată
18. Traumatismele coloanei vertebrale : fără leziuni neurologice /cu leziuni neurologice
19. Algoneurodistrofia cu diferite topografii
20. Amputațiile
21. Protezarea

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să faca diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 9, anul I: Pneumologie

Nr. ore curs. 20

Nr. ore practică. 80

I. **Tematică.**

1. Astmul bronșic
2. BPOC
3. Bronșiectazia
4. Tuberculoza pulmonară și sindroamele sechelare bronho pulmonare post-TBC
5. Alergoze-penumoconioze
6. Particularitățile morfo-funcționale patologice și farmacoterapeutice la vârstnici
7. Bolile peretelui toracic
8. Manifestările bronho-pulmonare în cadrul altor patologii
9. Terapia respiratorie
10. Explorări în penumofitiziologie

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să faca diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 10, anul II: Geriatrie

Nr. ore curs. 20

Nr. ore practică. 80

I. **Tematică.**

1. Procesul de îmbatrânire: teorii și principii generale, îmbatrânirea țesutului conjunctiv, procesele imunologice la vârstnici, arteroscleroza și procesele metabolice lipidice
2. Patologia cardio-vasculară la vârstnici: tulburări ischemice ale miocardului, tulburări de ritm, hipertensiunea arterială, tulburările valvulare, insuficiența cardiacă, arteriopatiile periferice
3. Patologia respiratorie la vârstnici: fiziopatologie, infecții respiratorii, embolismul pulmonar, fibrozele difuze interstițiale, tumorile pulmonare, tuberculoza pulmonară la vârstnici
4. Patologia digestivă la vârstnici
5. Tulburările de nutriție la vârstnici
6. Patologia nefro-urologica și genitală a vârstnicilor: rinichiul, vezica urinară, prostata, tulburările ginecologice sexualitatea la vârstnici
7. Tulburările endocrine la vârstnic: tiroida, corticosuprarenala, paratiroida, diabetul vârstnicilor
8. Osteoporoza, osteomalacia și boala Paget
9. Tulburările sanguine la vârstnici
10. Pielea vârstnicilor: modificări involutive și patologice, Escarele

11. Problemele neurologice ale vârstnicilor: circulația cerebrală, AVC, hemiplegia, boala Parkinson și parkinsonismul, epilepsia, tulburările de transmisie neuro-musculară, neuropatii periferice, tulburările medulare și radiculare
12. Tulburările psihice ale vârstnicului: vizuale, auditive
13. Afecțiunile tumorale la vârstnici
14. Aspecte de gerontologie socială

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să facă diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 11, anul II: Neurochirurgie

Nr. ore curs. 20

Nr. ore practică. 80

I. **Tematică.**

1. Traumatisme cranio-cerebrale
2. Traumatisme vertebro-medulare
3. Hernii discale
4. Procese expansive intracraniene
5. Procese expansive intrarahidiene
6. Politraumatisme cu interesare cranio-cerebrală și vertebro-medulară
7. Diagnosticul și tratamentul comorbidităților

II. Obiective educaționale.

Să cunoască principiile de diagnostic și tratament al sindroamelor majore din specialitate conform tematicii supraiacente

III. Rezultate așteptate:

- Va putea să recunoască și să trateze în faza acută principalele urgențe din specialitate
- Va fi capabil să facă diagnosticul diferențiat al principalelor sindroame în specialitate

Modulul 12, anul IV: Bioetica

Nr. ore curs. 20

Nr. ore practică. 20

I. **Tematică.**

A. Introducere în Bioetică- 2 ore

1. Morala, etica, etica medicală- definire, delimitarea obiectului de studiu
2. Contextul apariției bioeticii
3. Definirea bioeticii
4. Delimitarea domeniului de studiu al bioeticii
5. Teorii și metode în bioetică

B. Conceptele de sănătate, boală, suferință prin prisma bioeticii- 2 ore

1. Definirea conceptelor de sănătate, boală, suferință
2. Conceptele de sănătate, boală și suferință în contextul evoluției medicinei și științelor vieții
3. Rolul credințelor și valorilor personale sau de grup în conturarea conceptelor de sănătate, boală și suferință (percepții particulare funcție de credință religioasă, etnie, etc.)

- C. Relația medic-pacient **I**- 2 ore
 1. Valori ale relației medic-pacient
 2. Paternalism versus autonomie
 3. Modele ale relației medic-pacient
 4. Dreptatea, echitatea și accesul pacienților la îngrijirile de sănătate

- D. Relația medic-pacient **II**- 2 ore
 1. Conșimțământul informat
 1. Confidențialitatea în relația medic-pacient
 2. Relația medic-pacient minor
 3. Acte normative care reglementează relația medic- pacient

- E. Greșeli și erori în practica medicală- 2 ore
 1. Definirea noțiunilor de greșală și eroare
 2. Culpă medicală - definire, forme, implicații juridice și deontologice
 3. Managementul greșelii și erorii medicale în practica medicală

- F. Probleme etice la începutul vieții - 2 ore
 1. Libertatea procreației
 2. Dileme etice în avort
 3. Etica reproducerii umane asistate medical
 4. Probleme etice în clonarea reproductivă

- G. Probleme etice la finalul vieții- 2 ore
 1. Definirea morții în era noilor tehnologii în medicină
 2. Probleme etice în stările terminale
 3. Tratamente inutile în practica medicală
 4. Eutanasia și suicidul asistat
 5. Îngrijirile paliative

- H. Probleme etice în transplantul de țesuturi și organe umane- 2 ore
 1. Donarea de organe de la cadavru
 2. Donarea de organe de la persoana vie
 3. Etica alocării de resurse în transplant

- I. Probleme etice în genetică și genomică- 2 ore
 1. Eugenia și discriminarea pe baza geneticii
 2. Proiectul genomului uman- probleme etice, redefinirea noțiunii de boală prin prisma cunoașterii genomului uman
 3. Etică și testarea genetică prenatală, neonatală și postnatală
 4. Statutul moral al embrionului uman; cercetarea pe embrioni
 5. Terapia genică
 6. Posibilitatea îmbunătățirii rasei umane prin intervenții genetice

- J. Etica cercetării pe subiecți umani- 2 ore
 1. Principii etice în cercetarea pe subiecți umani
 2. Protecția participanților într-o cercetare biomedicală- discutarea principalelor coduri de etică și convenții internaționale în cercetare, a cadrului legislativ în care se derulează cercetarea pe subiecți umani
 3. Populații vulnerabile în contextul cercetării pe subiecți umani

4. Aspecte etice în cercetarile multicentrice, multinaționale
 5. Comitetele de etică a cercetării
 6. Comportamentul științific neadecvat, conflictul de interese în cercetarea științifică
- II. Obiective educaționale.
Înțelegerea principiilor de Bioetică
- III. Rezultate așteptate (Competențe teoretice și practice minimum acceptabile dobândite în urma parcurgerii și promovării modulului de pregătire)
- Clarificarea conceptelor cu care operează Bioetica
 - Înțelegerea relației medic- pacient
 - Înțelegerea eticii cercetării
 - Înțelegerea eticii în transplant
 - Înțelegerea eticii paliativei

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE EDUCAȚIONALE GENERALE:

- Să acumuleze cunoștințele teoretice necesare practicării specialității de Medicină Fizică și de Reabilitare (MFR) la pacienții de toate vârstele
- Să deosebească abilitățile necesare executării intervențiilor specifice: infiltrații, blocuri de nervi, etc
- Să învețe să coordoneze echipa multidisciplinară de reabilitare medicală
- Domeniul de competență în MFR
- Reabilitarea medicală și OMS-CIF (Clasificarea Internațională a Funcționalității, Dizabilității și Sănătății-OMS), *Raportul Mondial OMS privind dizabilitatea, alte documente europene și internaționale.*
- Evaluarea în MFR
- Diagnosticul în MFR
- Principalele intervenții pentru sănătate în MFR (1) (informarea, educația, tratamentele medicale, programe de MFR)
- Principalele intervenții pentru sănătate în MFR (2) proceduri specifice de MFR – totalitatea agenților fizici cu efecte terapeutice.
- Evaluarea rezultatelor în MFR
- Evaluarea calității vieții QoL în MFR
- Kinetologia; Analiza mersului; Analiza mișcării; Posturografia.
- Orteze și proteze.
- Dispozitive augmentative pentru persoane cu dizabilități.
- Tehnologii avansate de asistare în MFR.
- Considerații privind ergonomia la domiciliu, locul de muncă și alte situații referitoare la persoanele cu dizabilități.
- Cercetarea în MFR.
- Considerente etice în MFR.
- Balneologia în MFR (Factori Naturali Terapeutici și Cura Balneară).
- Managementul calității în MFR
- Educația științifică și formarea profesioniștilor în MFR
- Dezvoltarea și evaluarea echipei de MFR și a bunei practici multidisciplinare.
- Reabilitarea în comunitate.

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE EDUCAȚIONALE SPECIFICE:

Cunoașterea principiilor și a managementului reabilitării în:

- Afecțiunile sistemului nervos
- Afecțiunile ortopedice
- Afecțiunile musculoscheletale
- Alte afecțiuni specifice generatoare de dizabilitate: boli cardiace și vasculare, boli respiratorii, cancer, durere cronică, afecțiuni ale persoanelor vârstnice, afecțiuni ale copiilor cu dizabilități, îngrijirea rănilor, afecțiuni ale vezicii urinare și a intestinului, transplantul de organe.

REZULTATE AȘTEPTATE (STANDARD PROFESIONAL CURENT) la finalizarea pregătirii:

- Va practica specialitatea de Medicină Fizică și de Reabilitare la nivel european de pregătire având în vedere ca atât Curriculum cât și tematica sunt în concordanță cu recomandările UEMS Secțiunea de Medicină Fizică și de Reabilitare
- Va înțelege, va trata și va integra în mod comprehensiv atât necesitățile medicale ale persoanei cu dizabilitate, cât și problemele sociale, familiale și profesionale ale acesteia.

Examenul de medic specialist:

Probe de evaluare, specifice programului:

- probă scrisă	DA
- examen clinic	DA
- probă de abilități/manualități	DA
- probă pe casetă video	
- probă operatorie	
- dizertație	

TEMATICA DE EXAMEN

Pentru examenul scris de medic specialist de Medicina Fizică și de Reabilitare Medicală inclusiv pentru examenele de ocupare a posturilor de specialitate, atât la adulți cât și la copii.

1. Istoricul și Examenul Fizic la adulți și copii în Reabilitarea Medicală.
2. Tulburări Neurogene de Comunicare la Adulți și Copii și Evaluare și Intervenție Psihologică în Reabilitarea Medicală
3. Analiza Mersului: Tehnologie și Aplicații Clinice.
4. Evaluarea Gradelor de Incapacitate Dizabilitate, Dobândirea Independenței Funcționale.
5. Imagistică Neurologică și Musculo-Scheletică.
6. Electrodiagnosticul în Reabilitarea Medicală.
7. Reabilitarea și Protezarea Post-Amputație a Membrului Superior, și a Membrului Inferior.
8. Dispozitive Ortotice Pentru Membrul Superior și Inferior și Ortezele Spinale.
9. Fotolii Rulante și Tehnologii Avansate de Reabilitare.
10. Kinesiologie.
11. Exercițiul Terapeutic.
12. Manipulările, Tracțiunile, Masajul și Medicina Alternativă și Complementara în Reabilitare.
13. Proceduri cu Agenți Fizici joasă și medie frecvență și electrostimulare neuro-musculară (ESNM/FES).

14. Proceduri cu Agenți Fizici înaltă frecv: ultrasunete, unde scurte, Tekar, microunde, etc.
15. Proceduri cu Agenți Fizici fototerapie: Laser, ultraviolete, infrarosii, lumina polarizată, etc.
16. Proceduri cu diverși alți Agenți Fizici precum magnetoterapie: PEMF, RMS; unde de șoc extracorporeale (ESWT); vibrații, etc.
17. Proceduri cu Agenți Fizici pentru hidroterapie și termoterapie.
18. Factori naturali de cură: Apele minerale, Nămolurile terapeutice, Factorii naturali de cură ai litoralului marin, Gazele naturale terapeutice, Clima.
19. Indicații pentru cure balneoclimatice profilactice, Indicațiile pentru cura balneoclimaterică pe grupe de afecțiuni.
20. Tehnica infiltrațiilor la Nivelul Articulațiilor Periferice și a Țesuturilor Moi.
21. Tehnica infiltrațiilor la Nivelul Coloanei Vertebrale.
22. Reabilitarea Pacienților cu Afecțiuni ale Deglutiției.
23. Managementul Disfuncțiilor Vezicii Urinare.
24. Intestinul Neurogen: Disfuncție și Reabilitare.
25. Controlul Spasticității.
26. Disfuncția și Dizabilitatea Sexuală.
27. Prevenția și Managementul Plăgilor Cronice.
28. Reabilitarea Cardiacă.
29. Reabilitarea Pulmonară.
30. Reabilitarea Ocupațională și Încadrarea în Muncă a Persoanelor cu Dizabilități.
31. Bolile Reumatice Inflamatorii. PR, SA, AP.
32. Boli Reumatice Degenerative și Metabolice (Guta, Condrocalcinoza)
33. Afecțiunile Neuro- Musculo-Scheletice ale Regiunii Cervicale.
34. Afecțiunile Musculo-Scheletice ale Membrului Superior.
35. Afecțiunile Musculo-Scheletice ale Membrului Inferior.
36. Lombosacralgia.
37. Osteoporoza.
38. Durerea Cronică.
39. Durerea Musculară.
40. Medicina Sportivă.
41. Afecțiunile Neuronului Motor.
42. Reabilitarea Pacienților cu Neuropatii.
43. Afecțiunile Miopatie.
44. Leziunea Cerebrală Traumatică I.: Definiții, Epidemiologie, Fiziopatologia asociată cu leziunea cerebrală traumatică, Evaluarea și tratarea leziunii cerebrale traumatice, Măsurătorile comportamentale ale reacției și cogniției, Evaluarea și managementul reabilitării pacienților internați.
45. Leziunea Cerebrală Traumatică II.: Evaluarea funcțională și conceptele terapeutice în reabilitare, Aspectele comportamentale, emoționale și de dispoziție în reabilitare, Procedurile neuroimagistice în cercetarea leziunii cerebrale traumatice, Rezultate, integrarea în comunitate, resurse și prevenție
46. Accidentele Vasculare Cerebrale I.: Definiții, Epidemiologia accidentului vascular cerebral, Fiziopatologia accidentului vascular cerebral, Bazele anatomice ale sindroamelor din accidentul vascular cerebral, Managementul accidentului vascular cerebral acut.
47. Accidentele Vasculare Cerebrale II.: Reabilitarea deficitelor și dizabilității legate de accidentul vascular cerebral, Tranziția către comunitate, urmărirea evoluției și îngrijirile pe termen lung, Rezultatele reabilitării.
48. Tulburările Degenerative de Mișcare ale Sistemului Nervos Central.
49. Scleroza Multiplă.
50. Paralizia Cerebrală (*) Pediatrie.
51. Mielomeningocelul și alte Disrafisme Spinale (*) Pediatrie

52. Traumatismele Vertebro-Medulare I.: Epidemiologie, Anatomia, mecanică și sindroamele leziunilor traumatice, Clasificarea traumatismelor vertebro-medulare, Leziuni vertebro-medulare nontraumatice, Consecințele traumatismelor vertebro-medulare.
53. Traumatismele Vertebro-Medulare II.: Faza acută a traumatismului, Perioada de reabilitare a traumatismului, Faza cronică a traumatismelor vertebro-medulare, Complicațiile secundare.
54. Boala Vasculară Periferică a Membrului Inferior.
55. Reabilitarea Persoanelor cu Cancer.
56. Reabilitarea în Arsuri.
57. Reabilitarea Pacienților Geriatrici.
58. Transplantul de Organe: Intervenții de Reabilitare pentru Maximizarea Rezultatelor.

** Subiectele 51 și 52 sunt obligatorii pentru posturile de Reabilitare Pediatrică*

Bibliografie:

1. Braddom R. Medicină Fizică și de Reabilitare. Ed IV-a. Elsevier 2015
2. Cartea Alba a Specialității de Medicină Fizică și de Reabilitare în Europa. Traducerea în limba română a White Book in Physical and Rehabilitation Medicine in EUROPE. Europa Medicophysica, vol42, No. 4, 2006.
3. Field of Competence of Physical and Rehabilitation Medicine Physicians UEM-PRM Ediția 2014 Partea I
4. Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății. Traducere în limba română a International Classification of Functioning, Disability and Health. WHO 2001.
5. Raport Mondial privind Dizabilitatea. Traducerea în limba română a World Report on Disability. WHO 2011.
6. Alexander M, Matthews D. Pediatric Rehabilitation. Principles and Practice. 4-th Edition, 2010. Demos Medical.
7. Rădulescu A, Burtan M. Electroterapie. Ediția a II-a. Editura Medicală. București 2014
8. Teleki N. et al. Cura Balneoclimatică în România. Ed. Sport Turism. 1984
9. Sbengehe T. Kinesiologie – Știința Mișcării. Ed. Medicală, 2002
10. Ionescu R. Esențialul în Reumatologie. Ed. Amaltea 2007

Baremul de manevre, tehnici și activități practice (maxim 2000 caractere)

- Bilanț articular- 200
- Bilanț muscular- 200
- Interpretare de Radiografii ale sistemului osteoarticular 200
- Interpretare de Computer tomograf- 150
- Interpretare de Rezonanță magnetică 100
- Interpretare de Scintigrafie- 10
- Interpretare de Osteodensiometrie- 100
- Infiltrații periarticulare- 50
- Infiltrații intraarticulare- 20
- Analiza lichidului sinovial- buletine 20
- Blocuri neurolitice inclusiv cu Toxină Botulinică- 60
- Interpretare de ecografii neuro-musculo-scheletale- 60
- Interpretare de Electromiografii- 60
- Buletin de analize factori naturali terapeutici- 10
- Prezentare de referate- 10

- Prezentare de cazuri- 20
- Examenul clinic, bilanțul muscular și articular al copilului
- Evaluarea mersului și a posturii la copil
- Interpretare de Radiografii ale sistemului articular- 40 la copil
- Interpretare de ecografii neuromusculoscheletale- 10 la copil
- Interpretarea de electromiografii- 10 la copil

2. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE MEDICULUI SPECIALIST ÎN MEDICINA FIZICĂ ȘI DE REABILITARE

2.1. Competența profesională intrinsecă specialității

- Urmare promovării examenului de medic specialist (standard profesional):
 - Va practica specialitatea de Medicină Fizică și de Reabilitare la nivel european de pregătire având în vedere ca atât Curriculum cât și tematica sunt în concordanță cu recomandările UEMS Secțiunea de Medicină Fizică și de Reabilitare
 - Va înțelege, va trata și va integra în mod comprehensiv atât necesitățile medicale ale persoanei cu dizabilitate, cât și problemele sociale, familiale și profesionale ale acesteia.

2.2. Drepturi

- Să practice specialitatea în regim public sau privat, în spital, policlinici sau cabinet, în bazele de tratament din stațiuni balneare, sanatorii balneare, etc
- Să ceară opinii profesionale experților din clinici universitare
- Să prescrie proteze, orteze, scaune rulante și alte dispozitive de asistare
- Să participe la stagii de perfecționare în clinici universitare
- Să participe la proiecte de cercetare științifică, studii clinice, etc
- Să susțină examenul de Board European UEMS-PRM
- Să participe la cursuri/specializări europene și internaționale
- Să participe la obținerea de atestate pentru studii complementare
- Să fie ales în structurile de conducere ale asociației profesionale "Societatea Română de Reabilitare Medicală"

2.3. Obligații

- Să respecte principiile de etică în reabilitarea și îngrijirea persoanei cu dizabilitate
- Să se perfecționeze pe toată durata practicării specialității
- Să obțină acordul informat al pacientului

2.4. Modulele de pregătire, similare unor atestate de studii complementare din cuprinsul pregătirii, care intră în standardul profesional și pot fi practicate urmare obținerii titlului de medici specialist:

- Infiltrații periarticulare, intraarticulare, blocuri neurolitice inclusiv cu Toxină Botulinică
- Ecografie musculoscheletală
- Electromiografie
- Terapia Durerii
- Balneoterapie
- Podiatrie

2.5. Domeniile adiționale de dezvoltare profesională în specialitate, prin formare specializată suplimentară (atestate de pregătire complementară existente în legislația MS), ulterior obținerii titlului de medic specialist:

- Managementul Serviciilor de Sănătate
- Managementul Medical al Dezastrelor
- Îngrijiri paliative
- Acupunctură
- Homeopatie
- Apifitoterapie
- Medicină Aerospațială

**PRIN ACEASTA SE CERTIFICĂ LEGALITATEA ȘI CORECTITUDINEA
DATELOR CUPRINSE ÎN CURRICULUM
PREȘEDINTELE COMISIEI DE SPECIALITATE A MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII,**

Prof. Dr. Mihai Berteanu
Președinte al Comisiei de Specialitate Medicină Fizică și de Reabilitare

Semnatura:

MEDICINĂ FIZICĂ ȘI DE REABILITARE

Durata 4 ani

STAGII PRACTICE ȘI CURSURI

1. MEDICINĂ FIZICĂ și de REABILITARE- 10 luni (anul I) + 16½ luni (anul III și IV)
2. MEDICINĂ FIZICĂ și de REABILITARE PEDIATRICĂ- 3 luni
3. ECODIAGNOSTIC NEURO-MUSCULO-SCHELETAL- 2 luni
4. ELECTROMIOGRAFIE- 2 luni
5. NEUROLOGIE- 5 luni
6. CARDIOLOGIE- 2 luni
7. REUMATOLOGIE- 2 luni
8. ORTOPEDIE- TRAUMATOLOGIE- 2 luni
9. PNEUMOLOGIE- 1 lună
10. GERIATRIE- 1 luna
11. NEUROCHIRURGIE- 1 luna
12. BIOETICĂ- 2 săptămâni

ANUL I			ANUL II					ANUL III				ANUL IV	
1	7	9	5	6	8	10	11	1	3	4	2	1	12